

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Δημητρούλα Υφαντή, Χαράλαμπο Καλαματιανό, Ειρήνη Καλού και Μαρία Τζανακάκη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 3 Νοεμβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Του αναιρεσείοντος: Α. Η. του Σ., κατοίκου ..., ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Χρήστο Οικονομάκη με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "... (..)", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα και 2) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "... και διακριτικό τίτλο "... ΑΕ", που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα, εκ των οποίων η 1η εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της Αναστασία Αποστόλου με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ και η 2η εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Χρήστο Δεμερούκα με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με τις από 26-9-2011 και 25-9-2012 αγωγές της 1ης των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκαν στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών και συνεκδικάστηκαν με την από 22-3-2012 ανακοίνωση δίκης - προσεπίκληση σε παρέμβαση της "...", μη διαδίκου στην παρούσα δίκη, την από 1-11-2012 ανακοίνωση δίκης μετά προσεπικλήσεως σε αναγκαστική παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή της 2ης των ήδη αναιρεσιβλήτων και άλλων προσώπων, μη διαδίκων στην παρούσα δίκη, με τις από 19-9-2013 πρόσθετες (διά των προτάσεων) παρεμβάσεις της "... ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ", επίσης μη διαδίκου στην παρούσα δίκη, καθώς και με την από 20-9-2013 πρόσθετη (διά των προτάσεων) παρέμβαση του ήδη αναιρεσείοντος. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 3062/2013 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 5250/2015 του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσείων με την από 18-5-2016 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, με Εισηγήτρια την Αρεοπαγίτη Μαρία Τζανακάκη, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η κρίσιμη από 18-5-2016 (αρ. κατ. ...2016) αίτηση για την αναίρεση της υπ' αρ. 5250/2015 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών, που εκδόθηκε με την ειδική διαδικασία των ζημιών από

αυτοκίνητα καθώς και από τη σύμβαση ασφάλισης αυτών (άρθρ. 681Α ΚΠολΔ) έχει ασκηθεί νόμιμα και πρέπει να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των κατ' ιδίαν λόγων αυτής (άρθρ. 577 παρ. 1 και 3 ΚΠολΔ).

Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 299, 300, 330 εδ. β' και 914 ΑΚ συνάγεται, ότι η αδικοπρακτική ευθύνη προς αποζημίωση προϋποθέτει συμπεριφορά παράνομη και υπαίτια, επέλευση ζημίας και αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της συμπεριφοράς του δράστη και της ζημίας. Παράνομη είναι η συμπεριφορά που αντίκειται σε απαγορευτικό ή επιτακτικό κανόνα δικαίου, ο οποίος απονέμει δικαίωμα ή προστατεύει συγκεκριμένο συμφέρον του ζημιωθέντος, μπορεί δε η συμπεριφορά αυτή να συνίσταται σε θετική ενέργεια ή σε παράλειψη ορισμένης ενέργειας. Μορφή υπαιτιότητας είναι και η αμέλεια, η οποία υπάρχει, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια, που απαιτείται στις συναλλαγές, δηλαδή αυτή, που αν καταβαλλόταν, με μέτρο τη συμπεριφορά του μέσου συνετού και επιμελούς ανθρώπου του κύκλου δραστηριότητας του ζημιώσαντος, θα καθιστούσε δυνατή την αποτροπή του παράνομου και ζημιογόνου αποτελέσματος. Αιτιώδης σύνδεσμος υπάρχει, όταν η παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του δράστη ήταν, σύμφωνα με τα διδάγματα της- κοινής πείρας, ικανή, κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει τη ζημία και την επέφερε στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ως αποδειχθέντα, επιτρέπουν το συμπέρασμα να θεωρηθεί, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας, ορισμένο γεγονός ως πρόσφορη αιτία της ζημίας υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου, γιατί είναι κρίση νομική, αναγόμενη στην ορθή ή μη υπαγωγή από το δικαστήριο της ουσίας των διδαγμάτων της κοινής πείρας στην αόριστη νομική έννοια της αιτιώδους συνάφειας. Δεν αποκλείεται καταρχήν η ύπαρξη του αιτιώδους συνδέσμου από το γεγονός, ότι στο αποτέλεσμα συνετέλεσε και συνυπαιτιότητα του βλαβέντος, εφόσον δεν διακόπτεται ο αιτιώδης σύνδεσμος. Ειδικότερα, από τις διατάξεις αυτές συνάγεται, ότι οι έννοιες της αμέλειας και της συνυπαιτιότητας είναι νομικές και επομένως η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς τη συνδρομή ή όχι συντρέχοντος πταίσματος του ζημιωθέντος κατά την επέλευση της ζημίας, υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου ως προς το εάν τα περιστατικά, που το δικαστήριο της ουσίας δέχεται ανελέγκτως ως αποδειχθέντα, συγκροτούν την έννοια του συντρέχοντος πταίσματος. Αντιθέτως, ο καθορισμός της βαρύτητας του πταίσματος και του ποσοστού, κατά το οποίο πρέπει να μειωθεί η αποζημίωση, αφορά εκτίμηση πραγμάτων, που δεν ελέγχεται ακυρωτικώς. Τα πιο πάνω έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση του άρθρου 10 του ν. ΓΠΝ/1911, ως προς την υπαιτιότητα των οδηγών των συγκρουσθέντων αυτοκινήτων, κατά το οποίο είναι εφαρμοστέα η διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ. Εξάλλου, η παράβαση διατάξεων του ΚΟΚ δεν θεμελιώνει αυτή καθαυτή υπαιτιότητα στην επέλευση αυτοκινητικού ατυχήματος, αποτελεί όμως στοιχείο, η στάθμιση του οποίου από το δικαστήριο της ουσίας θα κριθεί σε σχέση με την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συγκεκριμένης πράξης και του επελθόντος αποτελέσματος (ΑΠ 52/2016, ΑΠ 848/2015, ΑΠ 869/2013), ενώ μόνη η τήρηση των ελαχίστων υποχρεώσεων που επιβάλλει ο ΚΟΚ, στους οδηγούς των οχημάτων κατά την οδήγησή τους, δεν αίρει την υποχρέωσή τους να συμπεριφέρονται και πέραν των ορίων τούτων, όταν οι περιστάσεις το επιβάλλουν για την αποτροπή ζημιογόνου γεγονότος ή τη μείωση των επιζήμιων συνεπειών (ΑΠ 1500/2002, ΑΠ 1070/2001).

Εξάλλου, κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 42 του Ν. 2696/1999 (ΚΟΚ), όπως το άρθρο τούτο ισχύει μετά την αντικατάστασή του με την παράγραφο 2 του άρθρου 43 του Ν. 2963/2001, ορίζεται ότι "απαγορεύεται η οδήγηση κάθε οδικού οχήματος από οδηγό, ο οποίος κατά την οδήγηση του οχήματος βρίσκεται υπό την επίδραση οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων που σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης τους ενδέχεται να επηρεάζουν την ικανότητα του οδηγού. Ο ελεγχόμενος οδηγός

θεωρείται ότι βρίσκεται υπό την επίδραση οινοπνεύματος όταν το ποσοστό αυτού στον οργανισμό είναι 0,50 γραμμάρια ανά λίτρο αίματος (0,50 gr/l) και άνω, μετρούμενο με την μέθοδο της αιμοληψίας ή από 0,25 χιλιοστά του γραμμαρίου ανά λίτρο εκπνεόμενου αέρα και άνω, όταν η μέτρηση γίνεται στον εκπνεόμενο αέρα με αντίστοιχη συσκευή αλκοολομέτρου" (παρ. 1) και "σε περίπτωση θανατηφόρου τροχαίου ατυχήματος ο έλεγχος για τη διαπίστωση ύπαρξης στον οργανισμό οινοπνεύματος, τοξικών ουσιών ή φαρμάκων, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, γίνεται υποχρεωτικά με αιμοληψία από τα θανόντα πρόσωπα, ως και από τους ζώντες..." (παρ. 3). Στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 6β' παράγραφος 1 περ. β' του Ν. 489/1976 "περί της υποχρεωτικής ασφαλίσεως της εξ ατυχημάτων αυτοκινήτων αστικής ευθύνης", που προστέθηκε με το άρθρο 4 του Ν. 3557/2007 και που σύμφωνα με το άρθρο 18 του τελευταίου αυτού νόμου άρχισε να ισχύει από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 100 τ. Α' /14.5.2007), ορίζεται ότι "εξαιρούνται από την ασφάλιση οι ζημιές που προκαλούνται: α)..., β) από οδηγό ο οποίος, κατά το χρόνο του ατυχήματος, τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών, κατά παράβαση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Ν. 2696/1999), όπως εκάστοτε ισχύει, εφόσον η εν λόγω παράβαση τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την πρόκληση του ατυχήματος". Εξάλλου, όπως προκύπτει από την διάταξη του άρθρου 11 παρ. 1 του Ν. 489/1976, ο περιληφθείς στη σύμβαση ασφάλισης της αστικής ευθύνης από αυτοκινητικά ατυχήματα όρος, σύμφωνα με τον οποίο αποκλείονται της ασφάλισης ζημιές προξενούμενες σε χρόνο που ο οδηγός του αυτοκινήτου τελούσε υπό την επίδραση οινοπνεύματος ή τοξικών ουσιών, κατά την έννοια και τις προϋποθέσεις του ως άνω άρθρου 42 του ΚΟΚ, δεν απαλλάσσει μεν τον ασφαλιστή από την ευθύνη προς αποζημίωση του ζημιωθέντος τρίτου, αλλά παρέχει σ' αυτόν το δικαίωμα να εναγάγει τον ασφαλισμένο και να αξιώσει από αυτόν, είτε με αυτοτελή, είτε με παρεμπίπτουσα αγωγή, την αποζημίωση που κατέβαλε ή θα καταβάλει στον τρίτο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι η παράβαση του ασφαλιστικού αυτού όρου από τον ασφαλισμένο συνέχεται αιτιωδώς με την επέλευση του ζημιογόνου ατυχήματος (ΑΠ 158/2015, ΑΠ 323/2011). Περαιτέρω, από την αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων (ΑΚ 361) προκύπτει η δυνατότητα των μερών στη σύμβαση ασφάλισης αστικής ευθύνης από ατυχήματα αυτοκινήτων να συμφωνήσουν περιπτώσεις απαλλαγής του ασφαλιστή. Εξάλλου, με την 13382/Φ705.11/45/ 25-11-1977 κοινή απόφαση των Υπουργών Συγκοινωνιών και Δημόσιας Τάξης, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άνω άρθρου 42 του Κ.Ο.Κ. ορίζονται οι διατυπώσεις για τη διαπίστωση της μέθης. Η κοινή αυτή υπουργική απόφαση καταργήθηκε με το άρθρο 7 της .../24-7-2002 άλλης κοινής απόφασης των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας -Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημόσιας Τάξης, αλλά στην υπόθεση που εξετάζεται ίσχυσε, γιατί το αυτοκινητικό ατύχημα έγινε στις 26-3-2001. Όμως, οι διατάξεις της προσδιορίζουν τη διαδικασία, που πρέπει να τηρείται για να διαπιστωθεί στην ποινική δίκη, αν ο δράστης τελούσε υπό την επίδραση τοξικών ουσιών κατά την τέλεση του αδικήματος δεν είναι θεμελιωτικές της σχετικής αστικής αγωγής και γι' αυτό η απόδειξη ότι ο οδηγός του ζημιογόνου αυτοκινήτου τελούσε κατά το ατύχημα υπό την επίδραση τοξικών ουσιών μπορεί να προκύψει και από άλλα αποδεικτικά μέσα, που αναφέρονται στην απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας, όπως ο τρόπος ομιλίας, οσμή οινοπνεύματος, βάδιση κ.α. Τις τυχόν συνταχθείσες εκθέσεις εξέτασης αίματος του εναγόμενου οδηγού και ανίχνευσης οινοπνεύματος, παρά τη μη τήρηση των διατυπώσεων, που προβλέπονται από την πιο πάνω κοινή υπουργική απόφαση, μπορεί να συνεκτιμήσει το δικαστήριο της ουσίας, ως δικαστικά τεκμήρια. Η εφαρμογή της κοινής αυτής απόφασης δεν αποτελεί δηλαδή αποκλειστικό τρόπο διάγνωσης, ότι ο οδηγός του ζημιογόνου οχήματος τελούσε υπό την επίδραση τοξικών ουσιών. Έτσι δεν πάσχει το αποτέλεσμα της διάγνωσης, αν στηρίχτηκε σε άλλα αποδεικτικά μέσα και δεν γνωστοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο, προκειμένου αυτός να ζητήσει την εξέταση των αντιδειγμάτων, όπως αναφέρεται στην κοινή αυτή υπουργική απόφαση. Εκτός τούτου, αν συνταχθεί

έκθεση εξέτασης αίματος του ελεγχόμενου οδηγού, χωρίς την τήρηση των διατυπώσεων της ίδιας υπουργικής απόφασης, αυτή δεν είναι ούτε ανυπόστατο, ούτε άκυρο αποδεικτικό μέσο, αλλά είναι έγκυρο και επιτρεπόμενο από το νόμο αποδεικτικό μέσο που εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο της ουσίας ως δικαστικό τεκμήριο κατ' άρθρο 336 Κ.Πολ.Δικ. Παρέπεται απ' όλα αυτά, ότι το δικαστήριο, τη διαπίστωση της μέθης οδηγού, δύναται να στηρίξει και σε άλλα αποδεικτικά μέσα, όπως στους μάρτυρες, στην άρνηση του οδηγού αυτοκινήτου να υποβληθεί σε αιμοληψία κ.α. Τέλος, κατά το άρθρο 671 παρ. 1 εδ. α' Κ.Πολ.Δικ., που εφαρμόζεται (άρθρο 681Α ίδιου Κώδικα) και στην ειδική διαδικασία των διαφορών για ζημιές από αυτοκίνητο, καθώς και από τη σύμβαση της ασφάλισής του, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου (ΑΠ 130/2009, ΑΠ 1354/2008, ΑΠ 1749/2006).

Με το άρθρο 559 αριθ. 1 του Κ.Πολ.Δ., ιδρύεται λόγος αναίρεσης αν παραβιάστηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται, είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή (Ολ.ΑΠ 7/2006, 4/2005). Με τον συγκεκριμένο λόγο αναίρεσης ελέγχονται τα σφάλματα του δικαστηρίου κατά την εκτίμηση του νόμου βασίμου της αγωγής ή των ισχυρισμών των διαδίκων, καθώς και τα νομικά σφάλματα κατά την έρευνα της ουσίας της διαφοράς. Ελέγχεται, δηλαδή, αν η αγωγή, ένσταση κ.λπ. ορθώς απορρίφθηκε ως μη νόμιμη ή αν, κατά παράβαση ουσιαστικού κανόνα δικαίου, έγινε δεκτή ως νόμιμη ή απορρίφθηκε ή έγινε δεκτή κατ' ουσίαν (Ολ.ΑΠ 27 και 28/1998, ΑΠ 349/2014, ΑΠ 466/2013).

Κατά την έννοια του άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδρύεται ο αντίστοιχος λόγος αναίρεσης, όταν από τις παραδοχές της, που περιλαμβάνονται στην ελάχισσων πρόταση του νομικού συλλογισμού της και αποτελούν το αιτιολογικό της, δεν προκύπτουν καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στηρίξε την κρίση του για ζήτημα με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, με αποτέλεσμα, να μην μπορεί να ελεγχθεί, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόσθηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου, που δεν εφαρμόσθηκε (Ολ.ΑΠ 1/1999). Ειδικότερα, αντιφατικές αιτιολογίες έχει η απόφαση, όταν τα πραγματικά περιστατικά, που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα, δηλαδή για ζήτημα αναφορικά με ισχυρισμό των διαδίκων, που τείνει στη θεμελίωση ή στην κατάλυση του επίδικου δικαιώματος, συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας έτσι την κρίση της απόφασης για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περίπτωσης στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περίπτωσης. Αντίστοιχα, ανεπάρκεια αιτιολογίας υπάρχει, όταν από την απόφαση δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά, που, είτε είναι κατά το νόμο αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, της διάταξης ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόσθηκε, είτε αποκλείουν την εφαρμογή της, όχι δε και όταν υφίστανται ελλείψεις στην ανάλυση, στάθμιση και γενικώς στην εκτίμηση των αποδείξεων, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται με σαφήνεια και πληρότητα (Ολ.ΑΠ 15/2006). Δηλαδή, δεν υπάρχει ανεπάρκεια αιτιολογίας, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτική, αλλά πλήρη αιτιολογία, αφού, αναγκαίο να εκτίθεται σαφώς στην απόφαση είναι μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε και όχι ο λόγος για τον οποίο αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Συνεπώς, τα επιχειρήματα του δικαστηρίου, που σχετίζονται με την εκτίμηση απλώς των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές διαμορφωτικές του αποδεικτικού πορίσματος του και,

επομένως, δεν συνιστούν αιτιολογία της απόφασης, ικανή να ελεγχθεί αναιρετικά με τον παραπάνω λόγο για ανεπάρκεια ή αντιφατικότητα, ούτε ιδρύεται ο λόγος αυτός αναίρεσης από το άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, αν το δικαστήριο της ουσίας δεν ανέλυσε ιδιαιτέρως ή διεξοδικά τα επιχειρήματα των διαδίκων, που δεν συνιστούν αυτοτελείς ισχυρισμούς τους (ΑΠ 804/2017, ΑΠ 174/2015, ΑΠ 198/2015). Στην προκειμένη περίπτωση, με τον 1ο λόγο της αίτησης αναίρεσης ο αναιρεσείων αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 1 περ. α' ΚΠολΔ (όπως ορθά εκτιμάται και όχι και της περ. β' του ίδιου άρθρου, όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει ο αναιρεσείων), με την αιτίαση ότι το Εφετείο παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού κανόνα δικαίου διατάξεις των άρθρων 914 σε συνδυασμό 297-298, 300, 330 ΑΚ και αυτές των άρθρων 42 παρ. 1 και 3 Ν. 2696/1999 (ΚΟΚ) και άρθρα 6β' παρ. 1 περ. β' και 11 παρ. 1 του Ν. 489/1976, με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή αυτών, αξιώνοντας για την εφαρμογή τους λιγότερα στοιχεία, από όσα ο νόμος απαιτεί για την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών, που το Εφετείο δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν στο πραγματικό των ανωτέρω ουσιαστικών διατάξεων και έτσι κατέληξε στο εσφαλμένο αποδεικτικό πόρισμα, ότι δήθεν αυτός τελούσε υπό την επίδραση τοξικών ουσιών, που ανευρέθησαν στα ούρα του και όχι και στο αίμα του, οι οποίες, δήθεν, επηρέασαν αιτιωδώς την οδηγική του συμπεριφορά ως προς το ουσιώδες, για την έκβαση της δίκης, ζήτημα της υπαιτιότητάς του, ως οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου και συνακόλουθα της ασφαλιστικής κάλυψης αυτού από την 1η αναιρεσίβλητη ασφαλιστική εταιρεία. Επίσης, με τον συναφή 3ο λόγο της αίτησης αναίρεσης ο αναιρεσείων αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 19 ΚΠολΔ, με την αιτίαση ότι παραβίασε και εκ πλαγίου τις ίδιες ως άνω ουσιαστικές διατάξεις δικαίου, διότι, (σύμφωνα με συνοπτική περιγραφή των αναλυτικών αιτιάσεων του): α) δεν προκύπτει η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της οδήγησης υπό την επήρεια τοξικών ουσιών και της επίδρασης αυτής στην οδηγική του συμπεριφορά, β) η κρίση του Εφετείου στηρίζεται μόνο στο αποτέλεσμα της τοξικολογικής έκθεσης, γ) δεν αιτιολογείται η απόρριψη του αιτήματος δικαστικής πραγματογνωμοσύνης, δ) δεν εκτίθενται τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει ότι ο όρος εξαίρεσης από την ασφαλιστική κάλυψη κατέστη, κατά νόμιμο τρόπο, περιεχόμενο της ασφαλιστικής σύμβασης και ε) δεν εκτίθεται η συγκεκριμένη ποσότητα τοξικών ουσιών που ανιχνεύθηκε και έτσι το Εφετείο, κατέστησε την απόφασή του αναιρετέα με ελλιπείς, ασαφείς και αντιφατικές αιτιολογίες ως προς το κρίσιμο ζήτημα της υπαιτιότητάς του στην πρόκληση του τροχαίου δυστυχήματος υπό την επήρεια τοξικών ουσιών. Στην προκειμένη περίπτωση από την παραδεκτή επισκόπηση (άρθρ. 561 αρ. 2 ΚΠολΔ) της προσβαλλόμενης απόφασης και των λοιπών διαδικαστικών εγγράφων της δίκης που, επίσης, επισκοπούνται παραδεκτά, προκύπτει ότι σε τροχαίο δυστύχημα, που συνέβη στις 7-7-2010 στην Αθήνα, στη ..., με κατεύθυνση από Βούλα προς Αθήνα, συγκρούστηκε, με μοτοσυκλέτα, το ΙΧΕ αυτοκίνητο που οδηγούσε ο αναιρεσείων τον οποίο είχε προστήσει στην οδήγησή του η ανώνυμη εταιρεία με τον διακριτικό τίτλο ... ΑΕ και ήδη 2η αναιρεσίβλητη, με την ιδιότητά της, ως κατόχου του αυτοκινήτου με σύμβαση μίσθωσης, που είχε καταρτίσει με την ιδιοκτήτρια αυτού ανώνυμη εταιρεία με τον διακριτικό τίτλο ... ΑΕ (μη διάδικο σήμερα), του οποίου την αστική ευθύνη έναντι των τρίτων ζημιούμενων κάλυπτε η 1η αναιρεσίβλητη ασφαλιστική εταιρεία, με τον διακριτικό τίτλο .... Οι συγγενείς του αποβιώσαντος μοτοσυκλετιστή άσκησαν αγωγή κατά του οδηγού και της ασφαλιστικής εταιρείας του αυτοκινήτου, με την οποία αξίωναν χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, μετά την άσκηση της οποίας η ασφαλιστική εταιρεία κατέβαλε στην οικογένεια, με εξώδικο συμβιβασμό, το συνολικό ποσό των 204.000 ευρώ. Ακολούθως, μετά την ικανοποίηση της οικογένειας, στα πλαίσια του εξώδικου συμβιβασμού, η ασφαλιστική εταιρεία άσκησε την ένδικη από 26-9-2011 (αρ. κατ. .../2011) αυτοτελή αγωγή κατά του οδηγού και ήδη αναιρεσειόντα, κατά της κυρίας του ζημιογόνου αυτοκινήτου και κατά της κατόχου αυτού και ήδη 2ης αναιρεσίβλητης, ως προς την οποία όμως, στη συνέχεια, παραιτήθηκε

κατ' άρθρ. 297 ΚΠολΔ. Με την αγωγή αυτή η ασφαλιστική εταιρεία αξίωνε το ως άνω ποσό, διότι όπως ισχυριζόταν, ενεργοποιήθηκε ο όρος εξαίρεσης από την ασφαλιστική κάλυψη του αυτοκινήτου, διότι ο οδηγός του τελούσε κατά την σύγκρουση υπό την επήρεια τοξικών ουσιών, που συνετέλεσε αιτιωδώς στην πρόκληση του τροχαίου δυστυχήματος. Η αγωγή αυτή συνεκδικάστηκε στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, μεταξύ άλλων δικογράφων, που δεν αφορούν την παρούσα αναιρετική δίκη (συναφής αγωγή της ασφαλιστικής εταιρείας κατά της υπομισθώτριας του αυτοκινήτου, αναγωγή της κυρίας, πρόσθετη παρέμβαση του οδηγού και δύο πρόσθετες παρεμβάσεις της υπομισθώτριας) με την από 1-11-2012 (αρ. κατ. .../2012) ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση με ενωμένη παρεμπόμπουσα αγωγή αποζημίωσης της ήδη 2ης αναιρεσίβλητης - κατόχου (αλλά και άλλων φυσικών προσώπων που δεν είναι σήμερα διάδικοι). Η αναγωγή αυτή απευθυνόταν κατά του οδηγού και ήδη αναιρεσεύοντα και κατά της υπομισθώτριας του αυτοκινήτου (που δεν είναι σήμερα διάδικος). Επί της ανωτέρω αγωγής και της αναγωγής (που αφορούν την παρούσα αναιρετική δίκη) εκδόθηκε η υπ' αρ. 3062/2013 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία έγινε δεκτή η κύρια αυτοτελής αγωγή της ασφαλιστικής εταιρείας (ήδη 1η αναιρεσίβλητη) και αναγνωρίστηκε ότι ο οδηγός και ήδη αναιρεσειών οφείλει να της καταβάλει το συνολικό ποσό των 204.000 ευρώ. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο επίσης δέχτηκε και την αναγωγή της κατόχου - μισθώτριας του οχήματος και ήδη 2ης αναιρεσίβλητης και αναγνώρισε, ότι ο οδηγός - αναιρεσειών οφείλει να της καταβάλει οποιοδήποτε τυχόν ποσό αυτή (κάτοχος) θα καταβάλει στην κυρία του αυτοκινήτου. Κατά της απόφασης αυτής ο αναιρεσειών άσκησε την από 16-12-2013 (αρ. κατ. .../ 2013) έφεση και τους από 30-7-2015 (αρ. κατ. ...2015) πρόσθετους λόγους αυτής, επί των οποίων εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία, αφού εξαφάνισε την προσβαλλόμενη απόφαση, κατά ουσιαστική παραδοχή του 7ου επικουρικού λόγου της έφεσης (ως προς το ύψος των κονδυλίων), δέχτηκε εν μέρει την κύρια αυτοτελή αναγωγή της ασφαλιστικής εταιρείας περιορίζοντας το πρωτοδίκως επιδικασθέν ποσό σε 163.100 ευρώ (από 204.000 ευρώ), ενώ απέρριψε τους λοιπούς λόγους έφεσης (1ο έως 6ο) και τους πρόσθετους λόγους αυτής, που αφορούσαν το κεφάλαιο της υπαιτιότητας του αναιρεσειώντα στην πρόκληση του δυστυχήματος και στην ενεργοποίηση του όρου εξαίρεσης από την ασφαλιστική του κάλυψη, επικυρώνοντας την πρωτόδικη απόφαση ως προς το κεφάλαιο αυτό και την ευθύνη του αναιρεσειώντα έναντι αμφοτέρων των αναιρεσιβλήτων και, ειδικότερα, έναντι της 1ης τούτων ασφαλιστικής εταιρείας του ζημιογόνου αυτοκινήτου - αυτοτελώς ενάγουσας εξ αναγωγής και έναντι της 2ης αναιρεσίβλητης - παρεπιμπτόντως ενάγουσας, ως κατόχου του αυτοκινήτου, κατά των οποίων ως νικησάντων αντιδίκων του αναιρεσειώντα απευθύνεται παραδεκτά η αίτηση αναίρεσης κατ' άρθρ. 558 ΚΠολΔ. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης, που αφορούν την υπαιτιότητα του αναιρεσειώντα οδηγού στην πρόκληση του δυστυχήματος και στην ενεργοποίηση του όρου της ασφαλιστικής σύμβασης για την εξαίρεση της ασφαλιστικής κάλυψης του ζημιογόνου αυτοκινήτου, που αφορά το ερευνώμενο ζήτημα, με τους 1ο και 3ο λόγους της αίτησης αναίρεσης, με τους οποίους επαναφέρονται παραδεκτά οι 1ος έως 6ος λόγοι της έφεσης και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής (άρθρ. 562 παρ. 2 ΚΠολΔ), το Εφετείο, κατά την ανέλεγκτη περί των πραγμάτων κρίση του, δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα:

"Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων, που νομότυπα εξετάσθηκαν στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, οι οποίες περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του ίδιου Δικαστηρίου καθώς και

από τα έγγραφα που επικαλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι, είτε για να ληφθούν υπόψη, ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα είτε για να χρησιμεύσουν ως δικαστικά τεκμήρια αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Στις 7/7/2010 και περί ώρα 21.40 ο πρώτος εναγόμενος - εκκαλών, οδηγώντας το με αριθμό

κυκλοφορίας ... ΙΧΕ αυτοκίνητο κυριότητας της εταιρίας με την επωνυμία "... Α.Ε." εκινείτο επί της λεωφόρου Ποσειδώνος με κατεύθυνση προς Βούλα. Στο ύψος της διασταύρωσης της λεωφόρου Ποσειδώνος με την πλατεία Φλέμινγκ, όπου η πρώτη έχει δύο ρεύματα πορείας, που χωρίζονται μεταξύ τους με διαχωριστική νησίδα, η οποία διακόπτεται λόγω της διασταύρωσης με την πλατεία Φλέμινγκ, ο πιο πάνω οδηγός επιθυμώντας να κατευθυνθεί αριστερά και να εισέλθει στην πλατεία Φλέμινγκ, αν και υπήρχε ερυθρός σηματοδότης στην πορεία του δεν στάθμευσε προσωρινά το αυτοκίνητό του σε σημείο, που να είναι ορατός ο σηματοδότης, αλλά το στάθμευσε στο διάκενο της λεωφόρου που χωρίζει τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας με συνέπεια, έχοντας προσπεράσει τον σηματοδότη να μην είναι σε θέση να γνωρίζει, τότε αυτός θα είχε πράσινη ένδειξη, ώστε να εισέλθει στην πλατεία Φλέμινγκ απρόσκοπτα. Όμως ο ίδιος οδηγός, αν και ο σηματοδότης που υπήρχε στην πορεία του συνέχισε, να έχει κόκκινη ένδειξη, εισήλθε κάθετα στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας της Λεωφόρου Ποσειδώνος με αποτέλεσμα να παρεμβληθεί στην ομαλή πορεία της με αριθμό κυκλοφορίας ... δίκυκλης μοτοσικλέτας, που οδηγούσε στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας ο Β. Κ., στην αριστερή πλευρά της οποίας επέπεσε με σφοδρότητα, παρασύροντας τη μοτοσικλέτα και τον οδηγό της για λίγα μέτρα. Συνεπεία του ενδίκου ατυχήματος ο οδηγός της μοτοσικλέτας υπέστη κατάγματα των πλευρών του θώρακός του, του δεξιού και αριστερού ημιθωρακίου, αιμοθώρακα, διατομή της σπονδυλικής στήλης στο ύψος του δεύτερου θωρακικού σπονδύλου, διατομή της θωρακικής αορτής, διασχίσεις πνευμόνων και πολλαπλές ρήξεις αμφοτέρων των λοβών του ήπατος, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατό του. Αποκλειστικά υπαίτιος για το ένδικο ατύχημα είναι ο οδηγός του αυτοκινήτου Α. Η., ο οποίος από έλλειψη της προσοχής, που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει, έχοντας καταναλώσει τοξικές ουσίες ψευδαισθησιογόνα - παραισθησιογόνα και ειδικότερα ...-καρβοξυλικό οξύ, που είναι μεταβολίτης της Δ9 τετραϋδροκανναβινόλης, δεν ενήργησε ως μέσος συνετός οδηγός, αναμένοντας τη αφή του πράσινου φωτός του σηματοδότη, που υπήρχε στην πορεία του, πριν διασχίσει τη διασταύρωση. Αντίθετα, ουδεμία συνυπαιτιότητας βαρύνει τον οδηγό της μοτοσικλέτας, ο οποίος παρασύρθηκε αιφνιδιαστικά από το αυτοκίνητο, μη έχοντας τη δυνατότητα να αντιδράσει, πραγματοποιώντας αποφευκτικό ελιγμό.... Περαιτέρω αποδείχθηκε από το προσκομιζόμενο ασφαλιστήριο - συμφωνητικό ότι η σύμβαση ασφαλίσεως, που καταρτίστηκε μεταξύ της ενάγουσας ασφαλιστικής εταιρίας και του εναγομένου - εκκαλούντα διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 489/1976. Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6β' παρ. 1 εδ. β' του Ν. 489/1976, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3557/2007, εξαιρούνται από την ασφάλιση ζημιές που προκαλούνται από οδηγό, ο οποίος κατά το χρόνο του ατυχήματος τελούσε υπό την επίδραση οινόπνευματος ή τοξικών ουσιών κατά παράβαση του Ν. 2629/1999 του ΚΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 43 του Ν. 2963/2001, εφόσον η συγκεκριμένη παράβαση τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την πρόκληση του ατυχήματος. Ο όρος αυτός ισχύει για όλους, όσους καλύπτει η ένδικη σύμβαση ασφαλίσεως διότι με τη ρητή αναφορά των διατάξεων του νόμου απέκτησε συμβατική ισχύ. Επίσης, αποδείχθηκε ότι την ίδια ημέρα που συνέβη το ένδικο ατύχημα στις 7/7/2010 και περί ώρα 21.55 ελήφθη από τον οδηγό του αυτοκινήτου Α. Η. ποσότητα αίματος και ούρων για ανίχνευση αλκοόλης και τοξικών ουσιών, όπως προκύπτει από τη με αριθμό πρωτοκόλλου ...30-7-2010 έκθεση εργαστηριακής εξέτασης αίματος δεν προέκυψε ότι το αίμα του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου Α. Η. περιείχε οινόπνευμα. Αντίθετα, όπως προκύπτει από το εργαστήριο τοξικολογίας της ΔΕΕ βρέθηκε στα ούρα του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου Α. Η. ποσότητα ψευδαισθησιογόνων - παραισθησιογόνων και συγκεκριμένα ...- καρβοξυλικό οξύ, που είναι μεταβολίτης της Δ9 τετραϋδροκανναβινόλης. Και ναι μεν η ποσότητα των ούρων που ελήφθη δεν ήταν επαρκής και για δεύτερο έλεγχο, όπως προβλέπεται από την κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Υγείας και Πρόνοιας, Μεταφορών και Επικοινωνιών και Δημοσίας Τάξεως .../2002, ενώ σε αίτηση του πιο πάνω οδηγού, ήταν αδύνατο να διερευνηθεί εκ νέου δείγμα

ούρων του, όπως σχετικά επισημαίνει και ο ίδιος, πλην όμως η συγκεκριμένη διαδικασία αφορά την εγκυρότητα της διαδικασίας, που πρέπει να τηρηθεί στα πλαίσια ποινικής δίκης για να διαπιστωθεί, εάν ο οδηγός τελούσε υπό την επίδραση τοξικών ουσιών (βλ. ΑΠ 386/2002 ΕλλΔνη 2003.426) και δεν αφορά την απόδειξη στα πλαίσια αστικής δίκης, η οποία μπορεί να στηριχθεί και σε άλλες αποδείξεις. Ειδικότερα, οι πιο πάνω διατάξεις, που προσδιορίζουν τη διαδικασία, που πρέπει να τηρείται για να διαπιστωθεί στη ποινική δίκη, αν ο δράστης τελούσε υπό την επίδραση τοξικών ουσιών κατά την τέλεση του αδικήματος δεν είναι θεμελιωτικές της σχετικής αστικής αγωγής και γι' αυτό η απόδειξη, ότι ο οδηγός του ζημιογόνου αυτοκινήτου τελούσε κατά το ατύχημα υπό την επίδραση τοξικών ουσιών μπορεί να προκύψει και από άλλα αποδεικτικά μέσα, που αναφέρονται στην απόφαση του Δικαστηρίου της ουσίας, ενώ την εργαστηριακή εξέταση για ανίχνευση τοξικών ουσιών μπορεί να συνεκτιμήσει το Δικαστήριο της ουσίας και ως δικαστικό τεκμήριο. Η συνταχθείσα έκθεση ανίχνευσης τοξικών ουσιών, χωρίς την τήρηση ορισμένων διατυπώσεων δεν είναι ανυπόστατο ή άκυρο αποδεικτικό μέσο αλλά έγκυρο που εκτιμάται ελεύθερα από το Δικαστήριο της ουσίας και ως δικαστικό τεκμήριο κατ' άρθρο 336 ΚΠολΔ, ενώ το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου (βλ. ΑΠ 1046/2011, ΝοΒ 60 339, ΑΠ 1749/2006 ΝοΒ 55 441, ΑΠ 386/2002 ΕλλΔνη 2003 426). Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι δεν προκύπτει από κάποια νομοθετική διάταξη ή τη Νομολογία ότι πρέπει να αναφέρεται στην κρινόμενη αγωγή της ασφαλιστικής εταιρίας "...", για να είναι ορισμένη από ποια αποδεικτικά μέσα προκύπτει ότι ο οδηγός του ζημιογόνου αυτοκινήτου οδηγούσε υπό την επήρεια τοξικών ουσιών, αφού το στοιχείο αυτό πρέπει να προκύψει από τις αποδείξεις.

Συνεπώς, η εκκαλούμενη απόφαση που έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο για τις πιο πάνω αιτίες, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε, είναι δε αβάσιμα και απορριπτέα, όσα διαφορετικά υποστηρίζονται με τους πρώτο και τέταρτο λόγους της κρινόμενης εφέσεως. Στην προκειμένη περίπτωση εκτιμώντας τις περιστάσεις του ενδίκου ατυχήματος και ειδικότερα την παραβίαση εκ μέρους του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου, του ερυθρού σηματοδότη καθώς και την είσοδό του στο αντίθετο ρεύμα της λεωφόρου Ποσειδώνος με μεγάλη κυκλοφορία οχημάτων, ενώ τα οχήματα που εκκινούν στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας είχαν φωτεινό σηματοδότη με πράσινη ένδειξη, το Δικαστήριο άγεται στην κρίση ότι ο εκκαλών - πρώτος εναγόμενος ήταν υπό την επήρεια της ναρκωτικής ουσίας, που προαναφέρθηκε, η οποία και επηρέασε τη συμπεριφορά του, ως οδηγού με συνέπεια οι αγωγικές αξιώσεις, που απορρέουν από τον θανάσιμο τραυματισμό του οδηγού της μοτοσυκλέτας να μην καλύπτονται από την ασφαλιστική σύμβαση. Το γεγονός ότι από την έκθεση εξέτασης αίματος του υπαιτίου οδηγού προκύπτει ότι δεν βρέθηκε οινόπνευμα στο αίμα του δεν αρκεί, ώστε το Δικαστήριο να αχθεί σε αντίθετη κρίση, αφού η πιο πάνω εξέταση αφορά αποκλειστικά τη διερεύνηση υπάρξεως οιοπνεύματος στο αίμα του υπαιτίου οδηγού, χωρίς σε κάθε περίπτωση να προκύπτει ότι διερευνήθηκε η ύπαρξη ναρκωτικών ουσιών στο αίμα του.

Συνεπώς, η εκκαλούμενη απόφαση, που έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο για τις πιο πάνω αιτίες, ορθά το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε, είναι δε αβάσιμα και απορριπτέα, όσα διαφορετικά υποστηρίζονται με τους δεύτερο, τρίτο, πέμπτο, έκτο και τους πρόσθετους λόγους της κρινόμενης εφέσεως...". Με τις παραδοχές του αυτές, στο αποδεικτικό του πόρισμα, το Εφετείο, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικές διατάξεις των άρθρων 914, 297 - 298, 300, 330 ΑΚ σε συνδ. άρθρ. 42 παρ. 1 και 3 Ν. 2696/1999 (ΚΟΚ) και αυτές σε συνδ. με άρθρ. 6β' παρ. 1 περ. β' και 11 παρ. 1 του Ν. 489/1976, με ορθή υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών, που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν στο πραγματικό των ανωτέρω διατάξεων, τις οποίες δεν παραβίασε ευθέως και εκ πλαγίου ως προς το κρίσιμο ζήτημα της εξαίρεσης ασφαλιστικής κάλυψης, διότι το δυστύχημα προκλήθηκε από οδηγό, που τελούσε υπό την

επίδραση τοξικής ουσίας, που συνετέλεσε αιτιωδώς στην οδηγική του συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα, το Εφετείο με σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες, που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή εφαρμογή των ανωτέρω ουσιαστικών διατάξεων δέχθηκε ότι ο οδηγός, κατά τη σύγκρουση, τελούσε υπό την επήρεια της τοξικής ουσίας ...-καρβοξυλικό οξύ, μεταβολίτης της Δ9 τετραϋδροκανναβινόλης, που ανιχνεύθηκε στα ούρα του και ανήκει στην κατηγορία των ψευδαισθησιογόνων - παραισθησιογόνων, από ένα δείγμα ούρων, που λήφθηκε στις 21:55 (το ατύχημα συνέβη 21:40) από τους αστυνομικούς της Τροχαίας και συνετέλεσε αιτιωδώς στην οδηγική του συμπεριφορά και στην πρόκληση της σύγκρουσης, συνεκτιμωμένων προς τούτο των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών υπό τα οποία συντελέστηκε το ατύχημα, διότι το είδος των παραβάσεων των διατάξεων του Ν. 2696/1999-ΚΟΚ από τον οδηγό δεν συνιστούν απλές τυπικές κυκλοφοριακές παραβάσεις, που συνήθως διαπράττονται από τούς οδηγούς, αλλά είναι σοβαρές κυκλοφοριακές παραβάσεις και υποδηλώνουν παράτολμη συμπεριφορά, με υπερεκτίμηση των συνθηκών κυκλοφορίας και των ικανοτήτων στην οδήγηση, δηλαδή, περίπτωση ατυχήματος που δικαιολογείται να συμβεί από οδηγό υπό την επίδραση τοξικής ουσίας, εφόσον ειδικότερα, σύμφωνα με τις παραδοχές, αυτός παραβίασε τον ερυθρό σηματοδότη και εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα κυκλοφορίας της λεωφόρου Ποσειδώνος, προς Αθήνα, σε ώρα αιχμής, κατά τη διάρκεια της νύκτας, δηλαδή, σε οδό μεγάλης κυκλοφορίας, ενώ τα κινούμενα οχήματα, στο αντίθετο ρεύμα αυτής, είχαν πράσινο σηματοδότη στην πορεία τους. Και είναι μεν αληθές, ότι η διαδικασία ανίχνευσης της ως άνω τοξικής ουσίας είναι πλημμελής, διότι δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις του άρθρου 7 της ΚΥΑ 43500/2002, που ίσχυε κατά το ατύχημα, εφόσον έγινε έλεγχος μόνο στα ούρα του οδηγού και όχι και στο αίμα του, χωρίς να ενεργηθεί επανεξέταση, διότι η ποσότητα των ούρων κρίθηκε ότι δεν ήταν η επαρκής, πλην όμως η διαδικασία ανίχνευσης δεν είναι αποκλειστικός τρόπος διάγνωσης για την κατάσταση του οδηγού στην αστική δίκη, (όπως αντιθέτως απαιτείται στην ποινική διαδικασία), αλλά το Εφετείο συνεκτίμησε την έκθεση τοξικολογικής εξέτασης της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών ως δικαστικό τεκμήριο, μαζί με τα λοιπά αποδεικτικά μέσα, όπως τούτο είναι επιτρεπτό στην παρούσα ειδική διαδικασία του άρθρ. 681Α ΚΠολΔ, σύμφωνα με ρητή παραδοχή της απόφασής του, στο τέλος της σελίδας 2β και στην αρχή της σελίδας 3α, όπως έχει προεκτεθεί, και κατέληξε στο ανωτέρω αποδεικτικό του πόρισμα, ότι δηλαδή ο οδηγός τελούσε υπό την επίδραση της ανωτέρω τοξικής ουσίας, ενώ δεν ήταν αναγκαίο να προσδιοριστούν τιμές αναφοράς και συγκέντρωσης αυτής, όπως αβάσιμα αιτιάται ο αναιρεσείων, με τον 3ο αναιρετικό λόγο, διότι στο νόμο (άρθρο 42 του Ν. 2696/1999) δεν αναγράφονται τα όρια των τοξικών ουσιών, πέραν των οποίων ο ελεγχόμενος οδηγός θεωρείται ότι βρίσκεται υπό την επίδραση αυτών και δεν είναι ικανός σε οδήγηση, όπως αντίθετα καθορίζεται για την ποσότητα του οινοπνεύματος. Τούτο μάλιστα εξηγείται, διότι η επιστήμη σήμερα και σε διεθνές επίπεδο δεν έχει φθάσει ακόμη σε τέτοιο βαθμό, ώστε να καθορίσει όρια πέραν των οποίων ο οδηγός θεωρείται, ότι τελεί υπό την επίδραση τοξικής ουσίας και δεν είναι ικανός προς ασφαλή οδήγηση. Εξάλλου, αναφορικά με την ενσωμάτωση του ανωτέρω όρου εξαίρεσης από την ασφαλιστική κάλυψη στην ασφαλιστική σύμβαση, το Εφετείο, με σαφή και πλήρη αιτιολογία δέχτηκε, ότι από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο που προσκομίστηκε νόμιμα από τους διαδίκους, προέκυψε ότι η ένδικη σύμβαση ασφάλισης διέπεται από τον Ν. 489/1976 και ότι ο όρος του άρθρου 6β' παρ. 1β' του Ν. 489/1976 απέκτησε συμβατική ισχύ και ισχύει για όλους, όσους καλύπτει η ένδικη σύμβαση ασφάλισης, η οποία λόγω ενεργοποίησης του όρου εξαίρεσης από την ασφαλιστική κάλυψη, δεν καλύπτει πλέον την αστική ευθύνη του οδηγού έναντι των τρίτων ζημιούμενων και ειδικότερα, στην ένδικη υπόθεση, έναντι της οικογένειας του θύματος. Επομένως, στην προσβαλλόμενη απόφαση παρατίθενται με επάρκεια τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει, ότι ο περί απαλλαγής του ασφαλιστή όρος του άρθρου 6β' παρ. 1β' Ν. 489/ 1976 κατέστη με νόμιμο τρόπο περιεχόμενο της σύμβασης

ασφάλισης και όσα αντίθετα αιτιάζεται ο αναιρεσείων, με τον 3ο αναιρετικό λόγο, πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Επομένως, με βάση όλες τις ανωτέρω παραδοχές της η προσβαλλόμενη απόφαση έχει νόμιμη βάση και είναι εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος για την ορθή υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών, που το Εφετείο δέχεται ότι αποδείχθηκαν στο πραγματικό των κανόνων δικαίου που ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε.

Συνεπώς, οι σχετικοί 1ος και 3ος αναιρετικοί λόγοι εκ του άρθρου 559 αρ. 1 και 19 ΚΠολΔ για την ευθεία και εκ πλαγίου παραβίαση των ουσιαστικών κανόνων δικαίου που προαναφέρθηκαν, πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμοι.

Από τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 10 περ. α' του Κ.Πολ.Δ., που ορίζει ότι "αναίρεση επιτρέπεται αν το δικαστήριο παρά το νόμο δέχτηκε πράγματα που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, ως αληθινά, χωρίς απόδειξη", προκύπτει ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως ιδρύεται, όταν το δικαστήριο δέχεται πράγματα, δηλαδή αυτοτελείς πραγματικούς ισχυρισμούς, οι οποίοι τείνουν σε θεμελίωση, κατάλυση ή παρακώλυση του δικαιώματος, που ασκείται με την αγωγή, ένσταση ή αντένσταση, χωρίς να έχει προσαχθεί οποιαδήποτε απόδειξη για τα πράγματα αυτά, ή όταν δεν εκθέτει από ποιά αποδεικτικά στοιχεία άντλησε την απόδειξη γι' αυτά (ΑΠ 224/2015, ΑΠ 1479/2014, ΑΠ 43/2012). Εξάλλου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 368 ΚΠολΔ "Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει ένα ή περισσότερους πραγματογνώμονες, αν κρίνει, ότι πρόκειται για ζητήματα που απαιτούν για να γίνουν αντιληπτά ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης" (παρ. 1). "Το δικαστήριο οφείλει να διορίσει πραγματογνώμονες, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος και κρίνει πως χρειάζονται ιδιάζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης" (παρ. 2, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 37 του Ν. 3994/2011). Εκ τούτων συνάγεται, ότι η συμπλήρωση των αποδείξεων με τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης εναπόκειται στην κυριαρχική και μη ελεγχόμενη αναιρετικώς κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, το οποίο ελεύθερως εκτιμά την ανάγκη της χρησιμοποίησης του αποδεικτικού αυτού μέσου, με εξαίρεση την περίπτωση, κατά την οποία κάποιος από τους διαδίκους ζητήσει τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης και το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται όχι απλώς "ειδικές" γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άνω άρθρου 368 ΚΠολΔ, αλλά "ιδιάζουσες" τέτοιες γνώσεις, όπως αναφέρεται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου, οπότε οφείλει, στην περίπτωση αυτή, να διορίσει πραγματογνώμονα ή πραγματογνώμονες. Επομένως, εάν δεν υπάρχει παραδοχή του Δικαστηρίου, ότι πρόκειται για ζητήματα που απαιτούν, για να γίνουν αντιληπτά, ιδιάζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης, η μη λήψη υπόψη ισχυρισμού του διαδίκου για ανάγκη διενέργειας πραγματογνωμοσύνης ή η απόρριψη, ρητώς ή σιωπηρώς, σχετικού αιτήματος αυτού, δεν δημιουργεί λόγο αναίρεσης κατά το άρθρο 559 ΚΠολΔ (ΑΠ 86/2015, ΑΠ 89/2013, ΑΠ 632/2010).

Με τον 2ο λόγο της αίτησης αναίρεσης ο αναιρεσείων αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 10 ΚΠολΔ, με την αιτίαση ότι το Εφετείο με το να απορρίψει σιωπηρά το αίτημά του για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, το οποίο αυτός είχε υποβάλει με τους πρόσθετους λόγους της έφεσής του και καταλήγοντας στο εσφαλμένο αποδεικτικό πόρισμα, ότι δήθεν αυτός τελούσε υπό την επήρεια τοξικής ουσίας, που συνετέλεσε αιτιωδώς στην πρόκληση του τροχαίου δυστυχήματος, δέχθηκε ως αληθινά πράγματα, που έχουν ουσιώδη επίδραση στη δίκη χωρίς απόδειξη. Ο λόγος αυτός όμως κατ' αρχήν δεν ιδρύεται και συνεπώς είναι απαράδεκτος στις ειδικές διαδικασίες, όπως η παρούσα ειδική διαδικασία των αυτοκινήτων, κατά τις οποίες το Δικαστήριο δεν έχει υποχρέωση να διατάξει αποδείξεις και η συζήτηση ολοκληρώνεται κατά κανόνα σε μια συνεδρίαση στο ακροατήριο, όπου εξετάζονται μάρτυρες και προσκομίζονται τα λοιπά αποδεικτικά μέσα (ΑΠ 226/2014). Εξάλλου, εκτός τούτου, από τις παραδοχές του Εφετείου, σύμφωνα με τις οποίες απορρίφθηκαν οι πρόσθετοι

λόγοι της έφεσης, με τους οποίους, επικουρικά, ο αναιρεσείων υπέβαλε αίτημα για διενέργεια πραγματογνωμοσύνης και οι οποίοι παραδεκτά επισκοπούνται επίσης, για τις ανάγκες του ερευνώμενου αναιρετικού λόγου, προκύπτει ότι το Εφετείο απέρριψε σιγή το αίτημα αυτό, χωρίς συγχρόνως να υπάρχει παραδοχή, ότι πρόκειται για ζήτημα, που για να γίνει αντιληπτό απαιτούνται ιδιάζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης. Επομένως, η σιγή απόρριψη του σχετικού αιτήματος δεν δημιουργεί λόγο αναίρεσης εκ του άρθρου 559 αρ. 10 ΚΠολΔ, ο οποίος συνακόλουθα και για τον ανωτέρω λόγο, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, άλλως ως ουσιαστικά αβάσιμος, διότι, ανεξάρτητα από τα παραπάνω, το Εφετείο δεν κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα χωρίς απόδειξη, αλλά από όλα ανεξαιρέτως τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία συνεκτίμησε κατά την ανέλεγκτη αναιρετική κρίση του. Ειδικότερα, από την επιτρεπτή επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης και σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί αναλυτικά με αφορμή τον 1ο και 3ο αναιρετικό λόγο, για την αποφυγή άσκοπων επαναλήψεων, προκύπτει ότι το Εφετείο κατέληξε στο αποδεικτικό του πόρισμα, σύμφωνα με το οποίο ο αναιρεσείων τελούσε υπό την επίδραση της ως άνω τοξικής ουσίας, ύστερα από συνεκτίμηση, όπως ρητά αναφέρει, των μαρτυρικών καταθέσεων ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου και των εγγράφων που οι διάδικοι προσκόμισαν με νόμιμη επίκληση και τα οποία εκτιμήθηκαν, είτε ως αυτοτελή αποδεικτικά μέσα, είτε για συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων ως προς τις συνθήκες τέλεσης του τροχαίου δυστυχήματος και την συμπεριφορά του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου -αναιρεσειόντος.

Κατά το άρθρο 559 αρ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται, αν το δικαστήριο, παρά το νόμο, δεν έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα, που οι διάδικοι επικαλέσθηκαν και προσκόμισαν. Από τη διάταξη αυτή, συνδυαζόμενη με εκείνες των άρθρων 335, 338 έως 340 και 346 του ίδιου κώδικα, προκύπτει, ότι το δικαστήριο της ουσίας, προκειμένου να σχηματίσει δικανική πεποίθηση για τη βασιμότητα των πραγματικών ισχυρισμών των διαδίκων, που έχουν ουσιώδη επιρροή στην έκβαση της δίκης, που επιδρούν δηλαδή στο διατακτικό της αποφάσεως (Ολ.ΑΠ 2/2008), οφείλει να λάβει υπόψη τα νομίμως προσκομισθέντα, είτε προς άμεση απόδειξη, είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων αποδεικτικά μέσα, εφόσον γίνεται σαφής και ορισμένη επίκληση αυτών από το διάδικο. Είναι δε σαφής και ορισμένη η επίκληση, όταν είναι ειδική και από αυτήν προκύπτει η ταυτότητά του. Καμμία ωστόσο διάταξη δεν επιβάλλει την ειδική μνεία και τη χωριστή αξιολόγηση καθενός από τα αποδεικτικά μέσα, που επικαλέσθηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι, αλλά αρκεί η γενική μνεία των κατ' είδος αποδεικτικών μέσων. Έτσι, απαιτείται ειδική μνεία της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, γιατί αποτελεί ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο, ενώ οι κατ' άρθρο 390 ΚΠολΔ γνωμοδοτήσεις προσώπων με ειδικές γνώσεις, δεν είναι ιδιαίτερα αποδεικτικά μέσα, αλλά έγγραφα με ιδιάζουσα ρύθμιση και γι' αυτό η μνεία της απόφασης περί λήψης υπόψη των προσκομισθέντων εγγράφων περιλαμβάνει και τις γνωμοδοτήσεις αυτές (Ολ.ΑΠ 8, 12/2005). Μόνο αν από τη γενική ή και ρητή ακόμη αναφορά, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο της απόφασης, δεν προκύπτει κατά τρόπο αναμφίβολο (Ολ.ΑΠ 2/2008) ή κατ' άλλη έκφραση αδιαστάκτως βέβαιο (Ολ.ΑΠ 14/2005), ότι λήφθηκε υπόψη κάποιο συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο, στοιχειοθετείται ο αναιρετικός αυτός λόγος (ΑΠ 145/2015, ΑΠ 224/2015). Με τον 4ο αναιρετικό λόγο ο αναιρεσείων αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 παρ. 11 περ. γ' ΚΠολΔ, με την αιτίαση ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη του την από 25-5-2015 ιατροδικαστική γνωμοδότηση του Ειδικού Ιατροδικαστή, Σ. Μ., την οποία ο αναιρεσείων είχε επικαλεστεί και προσκομίζει νόμιμα με τις κατ' έφεση προτάσεις του και ασκούσε ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, την οποία το Εφετείο εάν ελάμβανε υπόψη του, θα κατέληγε στο ορθό, κατά τον αναιρεσειόντα, αποδεικτικό πόρισμα, ότι αυτός δεν τελούσε υπό την επήρεια τοξικών ουσιών κατά την οδήγηση του ζημιογόνου αυτοκινήτου, διότι η ουσία ανιχνεύθηκε στο στάδιο, που αυτή αποβάλλεται από τον οργανισμό.

Στην προκειμένη περίπτωση από την επιτρεπτή επισκόπηση των από 13-10- 2015 προτάσεων του αναιρεσεύοντα ενώπιον του Εφετείου (για τις ανάγκες του 4ου αναιρετικού λόγου) προκύπτει, ότι ο αναιρεσεύων είχε προσκομίσει, ως σχετικό με αριθμό 9, την από 25-5-2015 ιατροδικαστική γνωμοδότηση του Ειδικού Ιατροδικαστή, Σ. Μ., σύμφωνα με την οποία, όταν η τοξική ουσία ανιχνευθεί στα ούρα, βρίσκεται πλέον στο στάδιο αποβολής από τον οργανισμό και η χρήση της ινδικής κάνναβης μπορεί να ανάγεται και εβδομάδες πριν τον έλεγχο και δεν μπορεί να καταστείλει τις λειτουργίες του οργανισμού. Όμως, το Εφετείο, σύμφωνα με τις παραδοχές του, αναφέρει στην προσβαλλόμενη απόφασή του ότι, για να καταλήξει στο αποδεικτικό του πόρισμα, έλαβε υπόψη του όλα τα έγγραφα, που οι διάδικοι προσκόμισαν ενώπιόν του με νόμιμη επίκληση και εκτιμώντας τις περιστάσεις του δυστυχήματος και τις σοβαρές παραβάσεις των διατάξεων του Ν. 2696/1999 - ΚΟΚ από τον οδηγό, κατέληξε στην ανέλεγκτη αναιρετικά κρίση του, ότι ο αναιρεσεύων τελούσε κατά την σύγκρουση υπό την επίδραση της τοξικής ως άνω ουσίας. Και είναι μεν αληθές ότι το Εφετείο δεν μνημονεύει ειδικά, ούτε αξιολογεί το ανωτέρω έγγραφο, εφόσον άλλωστε, δεν έχει τέτοια υποχρέωση, διότι η γνωμοδότηση τεχνικού συμβούλου του αναιρεσεύοντα δεν αποτελεί ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο ώστε να χρήζει ειδικής μνείας αλλά ως έγγραφο συνεκτιμάται ελεύθερα, μαζί με τα άλλα αποδεικτικά μέσα κατ' άρθρ. 390 ΚΠολΔ, όμως, από το σύνολο των παραδοχών της απόφασής του, προκύπτει, με βεβαιότητα και χωρίς αμφιβολία, δηλαδή καθίσταται αδιστάκτως βέβαιο, ότι το Εφετείο συνεκτίμησε και την ανωτέρω ιατροδικαστική γνωμοδότηση και κατέληξε σε αντίθετο πόρισμα, από εκείνο που ο αναιρεσεύων θεωρεί ως ορθό. Επομένως, ο 4ος λόγος της αίτησης αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, άλλως ως απαράδεκτος, διότι η αιτίαση ότι, εάν το Δικαστήριο εκτιμούσε διαφορετικά το ανωτέρω αποδεικτικό μέσο, θα κατέληγε σε διαφορετικό αποτέλεσμα, οδηγεί σε έλεγχο της απόφασης για πλημμέλειες από κακή εκτίμηση των αποδείξεων και συνακόλουθα, σε επανεκτίμηση της ουσίας της υπόθεσης, δηλαδή σε αποτέλεσμα που έρχεται σε ευθεία αντίθεση με τη θεμελιώδη επιταγή της διάταξης του άρθρου 561 παρ. 1 ΚΠολΔ, περί του αναιρετικά ανέλεγκτου των πραγματικών παραδοχών της προσβαλλομένης απόφασης. Κατόπιν όλων αυτών και μη υπάρχοντος άλλου λόγου αναίρεσης προς έρευνα, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της. Επίσης, πρέπει να διαταχθεί η εισαγωγή του παραβόλου, που έχει καταθέσει ο αναιρεσεύων για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης στο Δημόσιο Ταμείο (άρθρο 495 παρ. 3 εδ. Β' δ' ΚΠολΔ). Τέλος, πρέπει να καταδικαστεί αναιρεσεύων, που ηττήθηκε (άρθρο 176, 183 ΚΠολΔ), στα δικαστικά έξοδα κάθε αναιρεσίβλητης, που παραστάθηκε και κατέθεσε ξεχωριστά προτάσεις ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, όπως ειδικότερα, ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 18-5-2016 (αρ. κατ. ...2016) αίτηση για την αναίρεση της οριστικής υπ' αρ. 5250/2015 απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Αθηνών (ειδική διαδικασία του άρθρου 681Α ΚΠολΔ).

Διατάσσει την εισαγωγή του παραβόλου που έχει κατατεθεί για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης στο Δημόσιο Ταμείο. Και

Καταδικάζει τον αναιρεσεύοντα στα δικαστικά έξοδα της κάθε αναιρεσίβλητης, που ορίζει σε δύο χιλιάδες επτακόσια (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 12 Ιανουαρίου 2018.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 2 Φεβρουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ